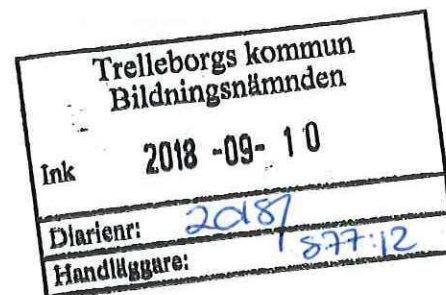


Trelleborgs kommun
trelleborgs.kommun@trelleborg.se

2018-09-07

1 (16)

Dnr-2018:1791



Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning av Trelleborgs kommuns ansvar för grundskolan

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning i Trelleborgs kommun. Granskningen avser grundskolans kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl huvudmannen klarar sitt uppdrag att verka för en skola av hög kvalitet där varje elev får förutsättningar att nå de nationella målen.

Trelleborgs kommun är huvudman över 18 grundskolor med totalt ca 5 000 elever. Andelen flickor i årskurs 1-9 var 48 procent och andelen pojkar 52 procent i oktober 2017. Andelen elever med utländsk bakgrund var 20 procent och andelen elever med föräldrar med eftergymnasial utbildning 53 procent. Trelleborgs kommun har en bildningsnämnd med ansvar för den kommunala utbildningsverksamheten samt en bildningsförvaltning som består av en tillförordnad förvaltningschef, centrala stödorganisationer för kvalitet, ekonomi och särskilt stöd. Bildningsförvaltningen har utsett en grundskolechef som är chef över rektorerna. Grundskolechefen rapporterar till förvaltningschefen.

Fem kommunala grundskolor har undervisning i årskurs 9. Skolornas storlek skiljer sig från ett trettiotal elever på den minsta skolan till över 160 elever på den största. Slutbetygen i årskurs 9 för läsåret 2016/17 visar att det var 76,5 procent av eleverna från Trelleborgs kommunala skolor som uppnådde ett godkänt betyg i samtliga ämnen. 84,7 procent av eleverna blev behöriga till yrkesprogram på gymnasiet och det genomsnittliga meritvärdet (17 betyg) för eleverna var 231,2. En jämförelse mellan pojkar och flickors betyg visar att flickor i högre utsträckning än pojkar nådde målen med utbildningen och blev behöriga till gymnasieskolan. Flickor fick också ett högre meritvärde. En jämförelse mellan elever med olika bakgrund visar att 89,6 procent av eleverna med svensk bakgrund nådde kunskapskraven i alla ämnen jämfört med 68,4 procent av eleverna födda i Sverige men med utländsk bakgrund och 58,5 procent av eleverna födda utomlands. Andelen elever som uppnått godkänt betyg i alla ämnen efter årskurs 9 varierar mellan skolorna, mellan 72 procent, för den skola med lägst uppfyllelse och 83,9 procent för den skola med högst. Över tid varierar resultaten för de olika skolorna i kommunen.

Skolinspektionen besökte Trelleborgs kommun den 30-31 maj 2018 och genomförde följande intervjuer: En gruppintervju med grundskolerektorer, en gruppintervju med förvaltningsrepresentanter, en enskild intervju med utbildningschef med ansvar för grundskolan, en enskild intervju med tillförordnad förvaltningschef samt en intervju med bildningsnämndens ordförande. En telefonintervju hölls den 19 juni 2018 med

kommunstyrelsens ordförande. Besöket och telefonintervjun genomfördes av utredarna Karin Lindqvist och Johanna Chung.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer följande vid Trelleborgs kommun:

Bedömningsområde Undervisning

Huvudmannen verkar i flera delar för kvalitet och likvärdighet i skolornas undervisning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

Att huvudmannen utvecklar sina övergripande analyser av grundskolans samlade resultat. Detta för att finna tänkbara förklaringar till resultaten och kunna sätta in effektiva åtgärder för att höja målpuppfyllelsen.

Bedömningsområde Värdegrundsarbete

Huvudmannen verkar i låg utsträckning för kvalitet och likvärdighet i skolornas värdegrundsarbete.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

Att huvudmannen utvecklar sin uppföljning av skolornas arbete med hur grundläggande värden genomsyrar undervisningen och verksamheten i övrigt.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **8 mars 2019** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2018:1791) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar av de två granskade områdena. Till varje område finns var sitt utvecklingsområde som Skolinspektionen har identifierat. Syftet är att utvecklingsområdena ska stödja huvudmannen inom de områden som Skolinspektionen bedömer har störst behov av utveckling.

Bedömningsområdet undervisning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen i flera delar verkar för kvalitet och likvärdighet i skolornas undervisning.

Bakgrunden till Skolinspektionens bedömning är att det genom intervjuer, dokumentationsstudier, enkätresultat¹ och statistik framgår att huvudmannen i flera delar verkar för kvalitet och likvärdighet i skolornas undervisning men att huvudmannen behöver utveckla sina övergripande analyser över grundskolans kunskapsresultat och undervisning för att finna tänkbara förklaringar till orsaker till resultaten. Analysen är en viktig aspekt av huvudmannens styrning och ledning över undervisningens kvalitet i grundskolan. Den syftar till att säkerställa att effektiva åtgärder sätts in för ökad likvärdighet i skolornas undervisning.

Granskningen visar att Trelleborgs kommun har en organisation som bygger på samspel och kommunikation kring undervisningens genomförande. Bildningsnämnden har regelbundna avstämningar och samtal med förvaltningschefen om skolornas målfyllelse kopplat till kunskapsresultat och undervisningens genomförande. Bildningsförvaltningen har i sin tur olika typer av dialoger med rektorerna för grundskolorna. Dialogerna sker regelbundet och har olika syften. Dels syftar de till att följa upp skolornas resultat kopplat till elevernas kunskaper och förutsättningar för undervisningens genomförande. De syftar också till att skapa samsyn kring vad kvalitet i undervisningens genomförande innebär. Dialogerna ger förvaltningen möjligheter att vara tydlig med vilka förväntningar det finns på kvaliteten i skolornas kunskapsresultat och den undervisning som bedrivs. Bildningsförvaltningen har relativt god kännedom om de olika resultaten på skolenheterna och kvaliteten i den undervisning som bedrivs. Förvaltningen följer också upp skolenheternas förutsättningar att genomföra undervisning av god kvalitet.

¹ Skolinspektionens skolenkät hösten 2017. Om skolenkäten: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Regelbunden-tillsyn/Planering-och-genomforande/skolenkaten/Om-Skolenkaten/>. Resultat för Trelleborgs kommun: http://sir.is.skolverket.se/siris/ris.skolenkat.search?p_termin=%25&p_kommun=1287&p_foretag=%25&p_landsting=%25&p_enhet=%25&p_typ=%25&p_back_url=http%3A%2F%2Fsiris.skolverket.se%2Fsiris%2Fris.skolenkat.search-form%3Fp_kommun%3D1287%26p_foretag%3D%2525%26p_landsting%3D%2525%26p_enhet%3D%2525%26p_typ%3D%2525%26p_termin%3D%2525

Huvudmannen genomför en fördjupad analys av matematikundervisningen. I den fördjupade analysen ingår bland annat en kartläggning, som genomförs av bildningsförvaltningen, av undervisningens kvalitet på de olika skolorna. Bildningsförvaltningen arbetar också med att stödja rektorerna i att göra analyser av vad som förklarar skolenheternas kunskapsresultat och kvaliteten i undervisningens genomförande (orsaksanalys). Däremot behöver huvudmannen utveckla de egna orsaksanalyserna av kommunens samlade resultat vad gäller kvaliteten i undervisningen och kunskapsresultaten. Den analys som genomförs i dag inriktas i låg grad på att hitta tänkbara förklaringar till att fler elever inte når utbildningens mål. De förklaringar som huvudmannen ger är ofta baserade på faktorer som delvis ligger utanför kommunens kontroll, exempelvis lärarbristen. En otillräcklig analys som resulterar i förklaringar till grundskolornas samlade resultat kan göra att huvudmannen inte sätter in effektiva åtgärder för att höja måluppfyllelsen. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen kopplat till de iakttagelser myndigheten har gjort inför och vid besöket.

Regelbundna dialoger

Granskningen visar att det finns en tydlig struktur för dialoger i huvudmannens organisation. Kommunstyrelsens ordförande berättar i intervju att kommunstyrelsen möter bildningsnämndens ordförande och förvaltningschefen för bildningsförvaltningen en gång i månaden för uppföljning och avstämning. Exempelvis tar kommunstyrelsens ordförande i dessa möten del av bildningsförvaltningens nulägesbeskrivning av verksamheten. Det kan också handla om diskussioner om hur rekrytering av lärare fungerar. Bildningsnämndens ordförande möter i sin tur förvaltningschefen i regelbundna avstämningsmöten.

Bildningsförvaltningen genomför dialoger om undervisningens kvalitet och vad som utmärker god undervisning med rektorerna i olika sammanhang. Dialogerna sker i både strukturerad form och vid behov. Av intervjuer med såväl rektorer, förvaltning som politisk nämnd framgår att rektorerna möter utbildningschef med ansvar för grundskolan i grupp varje, eller varannan vecka, för att diskutera aktuella frågor. Ofta handlar mötena om olika aspekter av undervisning, exempelvis inkluderande lärmiljöer, matematikundervisningen eller läs- och skrivutveckling. Dialogerna ger även utrymme för rektorerna att dela med sig av goda erfarenheter av utvecklingsinsatser på sina skolor, exempelvis kring arbete med inkluderande lärmiljöer. Av intervjuerna framgår också att rektorerna träffas enskilt med utbildningschefen för grundskola en gång i månaden, eller oftare vid behov. Vid dessa tillfällen diskuterar rektorer och utbildningschefen skolornas förutsättningar att genomföra en undervisning av god kvalitet. Exempel på områden som behandlas är användningen av förstelärare och hur ekonomiska resurser påverkar skolornas förutsättningar. Strukturerade dialoger sker också mellan rektor,

utbildningschef och en representant från bildningsförvaltningens kvalitet- och myndighetsavdelning två gånger om året. I dialogernas innehåll är skolenhetens resultat i förhållande till nationella mål och riktlinjer samt hur skolan lever upp till huvudmannens, och egna uppsatta mål, för verksamheten.

Nulägesbild genom dialog och insamling av data i digitalt system

Granskningen visar att huvudmannen har god kännedom om kunskapsresultaten på respektive skola och har en systematik i uppföljningen av skolornas resultat. Uppföljningen sker både genom ett digitalt system och i dialoger mellan bildningsförvaltningen och rektorer.

I intervjuer med förvaltningsrepresentanter och rektorer framkommer att regelbundna dialoger är ett sätt för huvudmannen att skaffa sig kännedom om hur undervisningens kvalitet ser ut på varje skola. Det framkommer också i dokumentationsstudier och intervjuer att information om elevers kunskapsresultat samlas in genom ett gemensamt digitalt system. Rektorerna rapporterar in kunskapsresultat uppdelat på pojkar och flickor samt en sammanställning av utfall för den elevenkät² som genomförs varje år.

Fördjupad analys av matematikundervisningen

Skolinspektionens utredning visar att huvudmannen efterfrågar rektorernas analyser och genomför en fördjupad analys av skolornas matematikundervisning. Av intervjuerna framgår att huvudmannen har anställt en kvalitetsutvecklare i matematik för att stärka analysen så att rätt åtgärder kan sättas in för att höja kvaliteten i matematikundervisningen. Att stärka matematikundervisningen är en långsiktigt pågående satsning som enligt intervjuer och dokument pågått i fyra år. Anledningen till matematiksatsningen är, enligt tillförordnad förvaltningschef, att huvudmannens uppföljningar visat att matematik är det ämne som flest elever inte får slutbetyg i och ofta anledningen till att elever inte blir behöriga till gymnasiestudier. Huvudmannens kvalitetsutvecklare i matematik arbetar därför med att kartlägga alla grundskolors matematikundervisning. I kartläggningen ingår bland annat att genomföra observationer av matematiklärnarnas undervisning och hålla efterföljande återkopplingssamtal.

² Granskningen visar att Trelleborgs kommun använder samma skolenkät som Skolinspektionen genomför.

Enligt bildningsförvaltningen är ett identifierat utvecklingsområde att skolornas arbete med extra anpassningar och särskilt stöd i matematik behöver stärkas. Av intervjuer framgår att analyserna också visat att skillnader i undervisningen i matematik ger olika kvalitet. En alltför strikt användning av läroboken ger mindre variation i klassrummet, enligt analysen. I ett förtydligande av Skolinspektionens protokoll framhåller bildningsförvaltningen att kompetensutvecklingsinsatser kring särskilt stöd och extra anpassningar är planerade inför hösten 2018.

Granskningen visar att matematiksatsningen har pågått i nära fyra läsår, men några förbättringar i resultat har kommunen inte kunnat se. Jämfört med de senaste läsåren har andelen elever som uppnått kunskapskraven i matematik (årskurs 9) varierat mellan 94 procent läsår 2014/15 och som sämst 89,1 procent för läsår 2016/17.³ Det är positivt att huvudmannen har följt upp, analyserat och genomfört ytterligare åtgärder i syfte att effektivisera matematiksatsningen och nå högre kvalitet i undervisningen.

Begränsad analys av förklaringar till grundskolans samlade resultat

Granskningen visar att huvudmannens övergripande analyser av tänkbara förklaringar till kunskapsresultat och kvalitet i undervisningens genomförande i alla ämnen är begränsade och ofta består av enbart konstateranden.

Av nationell statistik för läsåret 2016/17 framgår att 76,5 procent av eleverna från Trelleborgs kommunala grundskolor uppnådde ett godkänt betyg i samtliga ämnen. Nära 25 procent av eleverna når alltså inte upp till utbildningens mål. Elevers resultat på nationella proven i årskurs 3 har sjunkit de tre senaste åren, vilket framgår av kommunens uppföljningsrapport. Det framgår vidare att även andel elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen, i årskurs 6 såväl som årskurs 9, sjunker. Däremot har elevernas meritvärde förbättrats. Huvudmannen lyfter svårigheten att rekrytera behöriga lärare som en förklaring till låga kunskapsresultat. Bildningsförvaltningen nämner i intervju att de ser mönster mellan föräldrars utbildningsbakgrund och låga resultat men också till kvaliteten i undervisningen.

³ Skolverket, Siris databas för statistik: https://siris.skolverket.se/reports/rwervlet?cmdkey=common&geo=1&report=gr_betyg_jmftid&p_sub=1&p_flik=G&p_ar=2017&p_lankod=12&p_kommunkod=1287&p_skolkod=&p_hmantyp=01&p_hmankod=&p_flik=G

Det framgår av intervjuerna med bildningsförvaltningen och rektorerna att huvudmannen efterfrågar rektorernas orsaksanalyser, både skriftligt och muntligt i dialog. Bildningsförvaltningens uppfattning är att dessa analyser behöver utvecklas för att de själva ska få ett bättre underlag. Bildningsförvaltningen uppger att de därför har startat ett arbete med att ta fram förtydligande instruktioner till rektorerna i det gemensamma digitala uppföljningssystemet med syftet att orsaksanalyserna ska fördjupas på enhetsnivå. Bildningsförvaltningen nämner att de även stöttar rektorerna genom att leverera statistik för varje skolenhet i systemet, så att rektorerna kan ägna all tid till analys istället för att också behöva skriva in statistik i det digitala uppföljningssystemet.

Det är positivt att huvudmannen ger stöd åt rektorerna i sina analyser. Samtidigt är det viktigt att huvudmannen själv letar mönster och för resonemang kring tänkbara förklaringar till såväl höga som låga kunskapsresultat och undervisningens genomförande på de olika skolorna och på skolövergripande nivå. Huvudmannen behöver analysera verksamheten ur ett övergripande perspektiv, vilket bland annat kan innebära att analysera skillnader i olika elevgruppers resultat, hur elevers uppfattning om undervisningen eller inställning till skolan kan påverka resultaten. Huvudmannen kan också bättre analysera hur andra ämnen än matematik, arbetsprocesser och undervisning påverkar måluppfyllelsen i grundskolorna. En orsaksanalys av grundskolans samlade resultat är viktig för att avgöra om de insatser kommunen satsar på ger önskad effekt.

Huvudmannen genomför åtgärder men inte alltid utifrån en analys

Granskningen visar att huvudmannen har prioriterat satsningar och genomför åtgärder i syfte att höja kvaliteten på undervisningens genomförande och kunskapsresultaten i kommunen. Exempelvis har huvudmannen lagt om sitt resursfördelningssystem. Bildningsförvaltningen har också centrala funktioner som stödjer rektorerna i att utveckla arbetet med särskilt stöd. Granskningen visar samtidigt att åtgärderna är kopplade till kommunens strategier och mål och inte alltid till en analys av vad som förklarar resultaten.

Av Skolinspektionens intervjuer framgår att bildningsförvaltningen från och med årskiftet 2017/2018 har lagt om sitt resursfördelningssystem i syfte att bättre möta de behov som finns vid varje skolenhet. Enligt representanter från bildningsförvaltningen och rektorer, har huvudmannen sett att de skolor som har fler elever med sämre socioekonomiska förutsättningar också är de skolor vars elever uppnår sämre kunskapsresultat. Resursfördelningen bygger därför från årskiftet 2017/2018 på en större socioekonomisk fördelning. Det innebär att skolor som har fler elever med utländsk bakgrund och elever vars föräldrar har lägre utbildningsnivå får en större tilldelning av de

ekonomiska resurserna. Det nya resursfördelningssystemet har arbetats fram i flera steg där rektorerna fått vara delaktiga och lämnat synpunkter inför beslut. Av intervjuer framgår att effekterna av resursfördelningssystemet ska utvärderas, i samverkan med rektorer, ett år efter införandet. Det framgår även att skolenheternas aktuella förutsättningar följs upp löpande i månatliga avstämningar.

En annan av huvudmannens åtgärder är centralt allokerade resurser med specialpedagogisk kompetens. Stödet från den centrala gruppen kan användas av rektorerna utifrån de behov som finns på skolenheterna. Det kan handla om handledning av lärare, föreläsningar för en hel personalgrupp eller punktinsatser. Huvudmannens centrala stödorganisation omfattar även resurser i kvalitets- och myndighetsavdelningen och ekonomiska controllers. Ett exempel på stöd som ges till skolorna är observationer med återkopplande samtal med lärare, elevhälsa och rektor. Det kan vara utbildningschefen för grundskola som beställer insatsen i dialog med rektor, enligt utsagor från intervju med utbildningschef.

Förutom den övergripande satsningen på matematikundervisningen är läs- och skrivutveckling en gemensam satsning i kommunen. Satsningen utgår ifrån nämndens prioriterade mål: "Läsförståelse och skrivförmåga ska förbättras". Det framgår av den dokumentation Skolinspektionen tagit del av inför besöket. Huvudmannen har också utarbetat tre strategier som är kopplade till en övergripande vision. En av strategierna är inkluderande lärmiljöer som ingår i en övergripande vision om att utbildningen ska leda till att eleverna både når utbildningens mål och utvecklas till demokratiska och ansvarstagande samhällsmedborgare. Flera skolor deltar därför i ett forsknings- och utvecklingsprogram om inkluderande lärmiljöer. Åtgärderna är inte direkt kopplade till den uppföljning bildningsförvaltningen genomför och har inte tagits fram utifrån en analys av skolornas samlade kunskapsresultat och undervisning, det framgår av såväl insända dokument som intervjuer.

Identifierat utvecklingsområde

Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar:

- Att huvudmannen utvecklar sina övergripande analyser av grundskolans samlade resultat. Detta för att finna tänkbara förklaringar till resultaten och kunna sätta in effektiva åtgärder för att höja målluppfyllelsen.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen kan höja kvaliteten i sitt ansvarstagande över grundskolorna genom att förbättra sina analyser i syfte att hitta tänkbara förklaringar till grundskolornas kunskapsresultat. Granskningen visar att huvudmannen har

fokuserat såväl analysen som utvecklingsarbetet på delar av grundskolans undervisning, framförallt matematikundervisningen. Huvudmannens analys av andra ämnen än matematik och resultat mellan olika elevgrupper, exempelvis uppdelat på pojkar och flickor samt kopplingar till elevers upplevelser av undervisningen är mer begränsad. En alltför snäv inriktning på ett eller få ämnen kan göra att huvudmannen missar viktiga förklaringar till kunskapsresultat och övrig måluppfyllelse på en övergripande nivå. Enligt 4 kap. 3 § Skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. I Skolverkets Allmänna råd med kommentarer för Systematiskt kvalitetsarbete påtalas vikten av att både huvudmannen och enheterna genomför analyser av hur förutsättningar och arbetsprocesser påverkar verksamhetens resultat.⁴ Exempelvis kan huvudmannen finna fler svar på hur arbetsprocesserna påverkar resultaten genom att väga in elevers inställning till undervisningen, eller upplevelse av sitt inflytande. Genom att bredda och fördjupa sin analys kan huvudmannen få bättre verktyg för att sätta in effektiva åtgärder i syfte att höja den totala måluppfyllelsen för grundskolorna. En bättre analys kan också bidra till att huvudmannen kan ge ännu bättre riktat stöd och ledning till rektorerna så att kvaliteten på undervisningen kan höjas i samtliga ämnen.

Bedömningsområdet värdegrund

Skolinspektionen bedömer att Trelleborgs kommun i *låg* utsträckning verkar för kvalitet och likvärdighet i skolornas värdegrundsarbete.

Bakgrunden till Skolinspektionens bedömning är att det genom intervjuer, dokumentationsstudier, enkätresultat⁵ och statistik framgår att huvudmannens uppföljning

⁴ Skolverket (2015) Allmänna råd med kommentarer. Systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet s.30 ff

⁵ Skolinspektionens skolenkät hösten 2017. Om skolenkäten: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Regelbunden-tillsyn/Planering-och-genomforande/skolenkaten/Om-Skolenkaten/>. Resultat för Trelleborgs kommun: <http://sir.is.skolverket.se/siris/ris.skolenkat.search?p termin=%25&p kommun=1287&p foretag=%25&p landsting=%25&p enhet=%25&p typ=%25&p back url=http%3A%2F%2Fsiris.skolverket.se%2Fsiris%2Fris.skolenkat.search-form%3Fp kommun%3D1287%26p foretag%3D%2525%26p landsting%3D%2525%26p enhet%3D%2525%26p typ%3D%2525%26p termin%3D%2525>

av hur värdegrundsarbetet genomsyrar undervisningen såväl som verksamheten i övrigt är begränsad och ger huvudmannen en smal bild av hur det fungerar på skolorna. Granskningen visar att huvudmannen delvis följer upp skolornas arbete med grundläggande demokratiska värderingar. Uppföljningen är dock framförallt fokuserad på området trygghet och studiero och huvudmannen genomför ingen analys kopplat till grundläggande värden i undervisningen. Huvudmannen har inte fattat beslut om behovsanpassade åtgärder för grundläggande värden i undervisningen utifrån en analys. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen kopplat till de iakttagelser myndigheten gjort inför och vid besöket.

Huvudmannen följer framförallt upp trygghet och studiero

Granskningen visar att huvudmannen följer upp området normer och värden genom att samla in information via en elevenkät i årskurserna 5 och 9. Exempel på nyckeltal som ingår i uppföljningen från skolenkäten är: *I min skola respekterar vi varandra, Jag har studiero på lektionerna* och *I min skola pratar vi om mänskliga rättigheter* (enbart årskurs 9). Vidare framgår av intervjuer med rektorer att de dialoger huvudmannen har med rektorerna framförallt fokuserar på området trygghet och studiero. Rektorer säger i intervju att frågor som exempelvis hur skolorna arbetar med jämställdhet och solidaritet med svaga och utsatta, inte är efterfrågat av huvudmannen. Enligt intervjuer framgår att huvudmannen förmedlar till rektorerna att det är viktigt att värdegrundsarbetet genomsyrar allt arbete och "är en naturlig del". Däremot är huvudmannen inte mer konkret än så i sina dialoger eller i uppföljningen av skolornas arbete. Uppföljningen ger, enligt Skolinspektionens bedömning, huvudmannen begränsad kunskap om hur kvaliteten i värdegrundsarbetet ser ut på varje skola, såväl som övergripande, samt hur den genomsyrar all undervisning.

Skolinspektionens bedömning är att det från intervjuer och insända dokument inte tydligt framgår vilka nationella mål huvudmannen anser är viktiga att följa upp och styra mot, eller att konstruktiva dialoger gällande kvalitet i värdegrundsarbetet är vanliga. Skolinspektionen bedömer att eftersom värdegrundsarbetet kopplat till grundläggande värden i undervisningen inte följs upp har huvudmannen en begränsad nulägesbild om vilka förutsättningar varje skola har att bedriva ett värdegrundsarbete av god kvalitet.

Vidare framgår i intervjuer med förvaltningen att det är viktigt med kompetent personal för att bedriva ett gott värdegrundsarbete. Av granskningen framgår däremot inte att huvudmannen följer upp personalens kompetens att bedriva ett värdegrundsarbete av hög kvalitet.

Ingen analys kopplat till grundläggande värden i undervisningen

Granskningen visar att huvudmannen inte genomför några analyser kopplade till hur värdegrunden genomsyrar undervisningen och verksamheten i övrigt. Enligt Skolinspektionens bedömning har huvudmannen inte gjort någon analys av undervisningens kvalitet och skolornas arbete kopplat till grundläggande värden. Nyckeltalen presenteras på en övergripande nivå för samtliga grundskolors resultat. Det finns en tillhörande analys till området *trygghet och studiero och arbetet att motverka och förhindra kränkande behandling* men inte till *grundläggande värden och likabehandling*.

Av Skolinspektionens skolenkät, som huvudmannen också använder i sin uppföljning av skolornas kvalitet, framgår att 70 procent av eleverna (som besvarat enkäten) i årskurs 9, tycker att det stämmer helt och hållet eller ganska bra att de i skolan pratar om mänskliga rättigheter. I enkäten håller 45 procent av eleverna med i någon utsträckning om att de pratar om jämställdhet mellan könen och 50 procent tycker att det stämmer helt eller delvis att de får öva på att göra etiska ställningstaganden i skolan. Flickor i årskurs 9 har en mer kritisk syn på de områden som efterfrågas i enkäten än pojkar. Huvudmannen redovisar inga resultat uppdelat på kön eller per skola i sin uppföljning. I uppföljningsrapporten går inte heller att läsa någon analys över de resultat som enkäten förmedlar. I uppföljningsrapporten konstaterar huvudmannen att arbetet är i behov av utveckling och lämpliga åtgärder som skolenheterna ska arbeta med föreslås, exempelvis att grundskolorna ska analysera enkätresultaten med stöd av elever.

Inga behovsanpassade åtgärder kopplat till värdegrundsarbetet utifrån en analys

Granskningen visar att huvudmannen inte har initierat några åtgärder som baseras på en orsaksanalys om kvaliteten i hur värdegrundsarbetet genomsyrar undervisningen och verksamheten i övrigt. Av såväl dokumentationsstudier som intervjuer framgår att huvudmannens identifierade utvecklingsområden och åtgärder är kopplade till elevers kunskaper, främst i matematik. Huvudmannen har visserligen föreslagit lämpliga åtgärder som varje rektor ska arbeta med på sin skola, som nämns ovan, inom området normer och värden, men de är inte baserade på en orsaksanalys. Huvudmannen har inte heller planerat för övergripande åtgärder eller avsatt resurser för de åtgärder som föreslås. I intervjuer med rektorer och förvaltning framgår att det är rektorerna som ska planera för och arbeta med de föreslagna utvecklingsområdena, men något stöd från huvudmannen erbjuds, enligt Skolinspektionens bedömning, inte i arbetet. På det här sättet lägger huvudmannen ansvaret för att bedriva ett kvalitativt värdegrundsarbete som genomsyrar undervisningen och verksamheten i övrigt på rektorerna. Huvudmannen har heller inte avsatt resurser i sin centrala organisation som rektorerna

kan tillgå om det finns behov av kompetensutveckling på skolorna. Den centrala stödorganisationen är enligt intervjuer med förvaltningens representanter helt inriktad på kunskapsuppdraget. Sammantaget är Skolinspektionens bedömning att rektorerna till stor del får utveckla och bedriva ett värdegrundsarbete med hög kvalitet på egen hand.

Identifierat utvecklingsområde

Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar:

- Att huvudmannen utvecklar sin uppföljning av skolornas arbete med hur grundläggande värden genomsyrar undervisningen och verksamheten i övrigt.

För att höja kvaliteten i sitt ansvarstagande över skolornas värdegrundsarbete behöver huvudmannen ta reda på hur arbetet med grundläggande värden i undervisningen ser ut på de olika skolorna. En god och aktuell kunskap om kvaliteten i skolornas arbete är grunden för att kunna genomföra orsaksanalyser och vidare satsa resurser på åtgärder som ska bidra till förhöjd kvalitet.

Enligt 4 kap. 3 § skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Vidare framgår av 1 kap. 4 § skollagen (2010:800) att utbildningen syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Granskningen visar att rektorerna såväl som representanter i förvaltningen har en bild av att uppföljningen och dialoger kopplat till skolornas arbete med grundläggande värden till stor del handlar om trygghet och studiero. I Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, reviderad 2017, kapitel 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår att utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Trygghet och studiero är en viktig del av grundskolornas arbete och huvudmannens ansvarstagande. Men värdegrundsarbetet är inte begränsat till att handla om trygghet och studiero eller arbetet mot kränkande behandling. Trelleborgs kommun behöver hitta fler arbetssätt för att följa upp hur skolorna arbetar med att inhämta normer och värden.

Huvudmannen behöver vara tydligare i sin uppföljning av skolornas arbete med värdegrund och i sin dialog diskutera hur undervisningen kan genomsyras av grundläggande värden på ett mer konkret sätt. Huvudmannen har enligt vad som framgår av granskningen varit tydliga med att de vill att värdegrundsarbetet ska genomsyra all undervisning, vilket också diskuteras med rektorerna, men granskningen visar att det inte finns en tydlig bild av hur det i praktiken fungerar på skolorna. Om arbetet stannar vid att muntligen, på en generell nivå, diskutera hur det ska vara blir risken att arbetet tas för

givet och glöms bort. Ett sätt för huvudmannen att tydligt visa vad som förväntas av skolornas arbete är att följa upp det på ett tydligare sätt för att i förlängningen också kunna analysera orsaker till resultaten. Risker när huvudmannen inte har en bred bild av skolornas kvalitet och därför heller inte vet vad som behöver göras för att utveckla arbetet, är att stödet till rektorerna blir svagare och kan bli missriktat. Det kan i sådana fall bli lätt att begränsa och förenkla arbetet som krävs för att ha ett värdegrundsarbete av hög kvalitet.

Uppföljningen kan exempelvis utföras genom att ställa strukturerade frågor om hur värdegrundsarbetet fungerar till varje rektor, i exempelvis det digitala system som används, eller i muntliga dialoger. Huvudmannen behöver följa upp varje skolas arbete och sammanställa underlaget, så att slutsatser kan dras för skolornas samlade resultat. Huvudmannen har idag sammanställt en övergripande bild, men sammanställningen baseras på ett fåtal nyckeltal. Sammanställningen ger en begränsad bild av hur det fungerar på varje skola. Hur olika grupper av elever upplever arbetet och vilka förutsättningar skolorna har att bedriva ett kvalitativt värdegrundsarbete, som genomförs undervisningen såväl som verksamheten i övrigt.

På Skolinspektionens vägnar



Gabriel Brandström

Beslutsfattare



Johanna Chung

Föredragande

Vid den slutliga handläggningen har även Karin Lindqvist medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom huvudmannens verksamhet. Värderingarna i detta beslut grundar sig på följande intervjuer:

- Gruppintervju med fyra rektorer med ansvar för grundskoleverksamhet.
- Gruppintervju med fyra funktioner i bildningsförvaltningens organisation: två controllers, tillförordnad kvalitetschef och resurschef.
- Intervju med utbildningschef med ansvar för grundskolan.
- Intervju med tillförordnad förvaltningschef.
- Intervju med ordförande i bildningsnämnden.
- Telefonintervju med kommunstyrelsens ordförande.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket och getts möjlighet att lämna synpunkter.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök hos huvudmannen. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal bedömningskomponenter. Dessa indikabedömningskomponenter beskriver mer precist vad som ska utredas, för att identifiera var huvudmannens styrkor respektive utvecklingsområden finns.

Bedömningsområden

I granskningen ingår två bedömningsområden. Kvaliteten inom de två bedömningsområdena värderas med hjälp av ett bedömningsschema som innehåller tre nivåer: i låg grad, i viss grad och i hög grad.

Inom respektive område granskas följande delar:

Undervisning: I vilken grad har huvudmannen en god nulägesbild om kunskapsresultaten på skolorna och kvaliteten på skolornas undervisning, samt om skolornas förutsättningar att genomföra undervisning av god kvalitet? I vilken grad gör huvudmannen

en analys av vad som förklarar skolornas kunskapsresultat och kvaliteten i undervisningens genomförande på skolorna? I vilken grad genomför huvudmannen, utifrån analysen, behovsanpassade åtgärder för att skapa förutsättningar för rektorerna/skolorna att höja undervisningens kvalitet och elevernas kunskapsresultat?

Värdegrund: I vilken grad har huvudmannen en god nulägesbild om hur skolornas värdegrundsarbete genomsyrar såväl undervisningen som verksamheten i övrigt, samt om skolornas förutsättningar att bedriva ett sådant värdegrundsarbete? I vilken grad gör huvudmannen en analys av vad som förklarar kvaliteten på skolornas värdegrundsarbete? I vilken grad genomför huvudmannen, utifrån analysen, behovsanpassade åtgärder för att skapa förutsättningar för rektorerna/skolorna att höja kvaliteten i hur skolornas värdegrundsarbete genomsyrar undervisningen såväl som verksamheten i övrigt?

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/regelbundenkvalitetsgranskning/>

Landgren, Caroline

Från: Bengt-Göran Persson Rektor SSG <bengt-goran.persson@skola.trelleborg.se>
Skickat: den 4 september 2018 17:14
Till: Landgren, Caroline
Ämne: Re: Vikariebanken

Hej.

ANtonijas ersättare heter Camilla Eckersten och hon tar över attestering för komvux.

Jag tar över beslutsattesterna för SFI efter Anna Bohman som återgår till sin samordnartjänst.

Med vänlig hälsning,
BG

Sänt från FirstClass med min iPad

<Caroline.Landgren@Trelleborg.se> skriver:
Hej!

Vem sköter attesteringar mm i Vikariebanken när Antonija slutar?

Med vänlig hälsning
Caroline Landgren
Bemanningsansvarig
Bildningsförvaltningen
Trelleborgs kommun

9000 stolta barn, elever och studerande i Trelleborg
Vårt fokus är att skapa ansvarstagande medborgare, som tror på
sin egen förmåga, kan samspela med andra, har drömmar, mål och
fortsatt lust till ett livslångt lärande!

Telefon: 0410-734513
E-post: caroline.landgren@trelleborg.se
Postadress: Box 79, 231 21 Trelleborg
Besöksadress: Johan Kocksgatan 4, Trelleborg
Fakturadress: Trelleborgs kommun, Box 173, 231 23 Trelleborg
Organisationsnummer: 212000-1199
Hemsida: www.trelleborg.se
Facebook: Trelleborgs kommun Lediga jobb
Twitter: SkolaTrelleborgTrelleborgs kommun
Youtube: Skola Trelleborg
Lediga jobb: www.trelleborg.se/jobb

